

کاهش فجایع طبیعی

به کشورهای فقیرتر وارد شده: بین سالهای ۱۹۷۰ و ۱۹۸۵ کشورهای توسعه یافته فقط ۳ درصد از تمام فجایع جهانی را متحمل شدند. درحالیکه میزان مرگ و میر کشورهای درحال توسعه، حدوداً صدبار بیشتر بوده است.

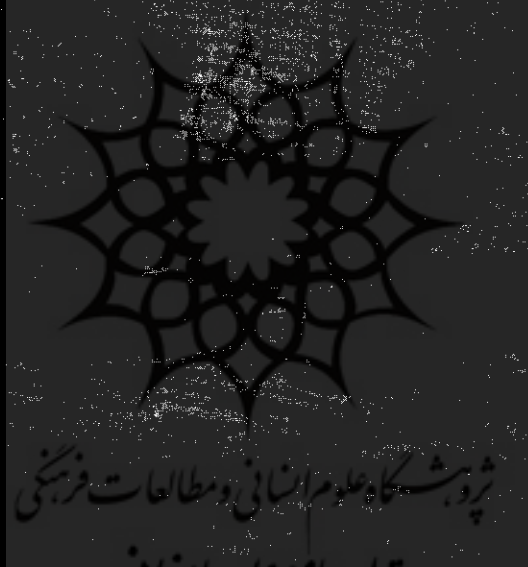
برای مبارزه با تأثیرات بدشگون فجایع طبیعی از وقایع ژئوفیزیکی (مانند آتشفشان، زمین لرزه، سیل، گردباد) گرفته تا فجایعی که کمتر اتفاق می افتد (مانند خشکسالی) و فجایعی که بدست خود انسان بوجود می آید (مانند اعتصابات و شورش، جابجایی عظیم جمعیت و حوادث شیمیایی و هسته ای) طی سالیان گذشته، سازمان ملل چندین آژانس خود را بسیج

در آفریقای جنوبی حدوداً ۱۸ میلیون نفر ممکن است امسال، بخاطر خشکسالی از گرسنگی، جان خود را از دست بدهند. این واقعه، بملاوه خرابی های دیگری که توسط فجایع طبیعی فزاینده مخرب دیگر، در سراسر جهان ایجاد می شود، دلیل خوبی است تا کوشش های جهانی، برای کاهش فجایع طبیعی صورت گیرد. از سال ۱۹۹۰ تا کنون فوران کوه های آتشفشان در ژاپن، فیلیپین و نیکاراگوا، زمین لرزه در ایران، گواتمالا، کاستاریکا و ترکیه؛ سیل های واقعاً مخرب در چین، گردباد در بنگلادش،

ضرورت

همکاریهای

بین المللی

کرده تا در این زمینه دانش و اطلاعات فنی و علمی را جمع آوری کرده و این دانش و اطلاعات را برای آمادگی بیشتر و مقابله با حوادث طبیعی در اختیار کشورهای دیگر قرار داده است. و فعالیت هایی نیز برای کاهش تأثیر این فجایع انجام داده.

در سال ۱۹۸۷، سازمان ملل دهه ۱۹۹۰ را بعنوان "دهه جهانی برای کاهش فجایع طبیعی" اعلام کرد. از روز اول ژانویه ۱۹۹۰ این کار آغاز شد و هدف از ایجاد آن است که در این دهه، جامعه جهانی، تحت حمایت و توجهات سازمان ملل یک همکاری جهانی، برای کاهش میزان مرگ و میر، خسارهای ملکی، و مختل شدن فعالیت های اقتصادی و اجتماعی، بخاطر فجایع طبیعی، ایجاد گردد.

و موج های سهمگین در نیکاراگوا اتفاق افتاده است. همین اواخر ایالات متحده پرهزینه ترین فجایع طبیعی خود را در تاریخ داشته است، گردباد «اندرو»، چنین وقایعی در حال افزایش است.

مرگ و میر مربوط به فجایع طبیعی از سال ۱۹۵۰ در هر دهه ۵۰ درصد افزایش داشته. طبق گزارش بانک جهانی ۳ میلیون نفر، در دو دهه اخیر جان خود را از دست داده اند، فقط در سال ۱۹۹۱، تعداد ۱۶۲ هزار نفر جان خود را از دست داده اند. از دهه ۱۹۶۰ تا دهه ۱۹۸۰ ضررهای مالی حوادث طبیعی، سه برابر شده است؛ ضررهایی که در سطح جهان، فقط در سال ۱۹۹۰ بیش آمد ۴۷ بیلیون دلار تخمین زده شده است. اما این ضررها - هم جانی و هم مالی - نسبتاً

برای

مقابله با

فجایع طبیعی

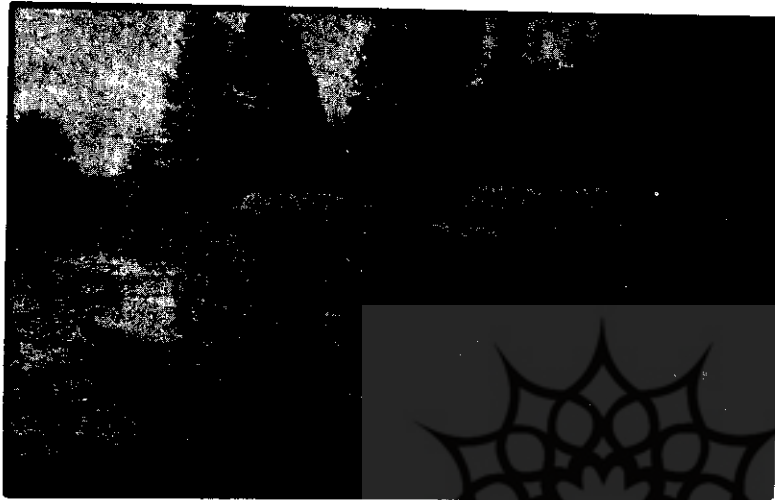
* بین سالهای ۱۹۷۰ و ۱۹۸۵ کشورهای توسعه یافته فقط ۳

درصد از تمام فجایع جهانی را متحمل شدند، درحالیکه میزان

مرگ و میر کشورهای در حال توسعه حدوداً صد بار بیشتر بوده

است.

که دفترهایی در نیویورک و ژنو (دفتر ژنو بعنوان دفتر (DHA UNDER) شناخته شده، به هماهنگی امور انسانی سازمان ملل کمک مینماید و نهایتاً وظیفه اش ایجاد سیستمی است که از انطباق گنجایش مدیریت مبارزه با فجایع طبیعی و تحت کنترل درآوردن تأثیرات آن در مواقع اضطراری افزایش می یابد. سیاست های هماهنگی و رهبری این بخش در نیویورک می باشد، درحالیکه بخش عملیات فنی و مدیریت اضطراری در ژنو انجام میگیرد.

ارزیابی نماید.

گسترش نقش سازمان ملل

اگر چه مدت زیادی است که سازمان ملل به کشورهای که توسط فجایع طبیعی و فجایی که بدست انسان اتفاق می افتد کمک مینماید. دفتر هماهنگی کاهش شدت تأثیر فجایع طبیعی سازمان ملل در سال ۱۹۷۱ تأسیس گردید. هدف از ایجاد این دفتر کمک به کشورهایی است که در اثر فجایع، آسیب زیادی به آنها وارد می شود. "سازمان ملل اخیراً فعالیت های خود را در این زمینه افزایش داده است. بخش امور انسانی سازمان ملل موسوم به (Department of DHA) (humanitarian affairs) که "دفتر هماهنگی آسودگی فجایع سازمان ملل" موسوم به (Office of the united Nations UNDRD) (Disaster relief coordinator) و همینطور دفاتر دیگری که به این امر و با مشکلات اضطراری سروکار دارند و دبیرخانه دهه جهانی سازمان ملل برای کاهش فجایع طبیعی موسوم به (UDNDR) (office of the decade for matwal Disaster relief Reduction) را دربر میگیرد، توسط معاون دبیرکل سازمان ملل که مسئول دفتر هماهنگی آسودگی فجایع طبیعی سازمان ملل میباشد اداره می شود. این بخش از سازمان ملل

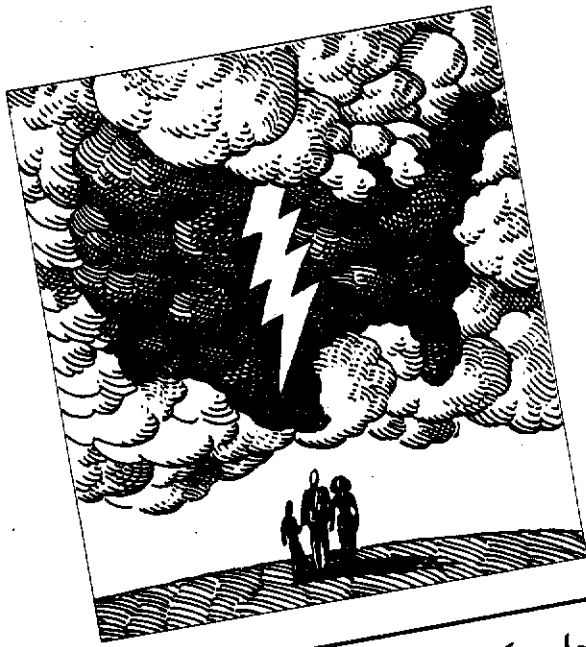
در نتیجه افزایش نیاز به فعالیت های آسودگی از فجایع، کمک های جهانی در سالهای اخیر بطور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است و کلاً به ۲/۸۶ بیلیون دلار در سالهای ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۱ بالغ گردید و فقط از طریق دفتر UNDER، ۲۷۰ میلیون دلار کمک گردید. این مبلغ ۱۵ برابر مبلغی است که در سال ۱۹۸۶ و ۱۹۸۷ جمع آوری گردیده بود. انتظار میرود که با ادغام دفتر UNDER به DHA حتی مبالغ بیشتری از طریق کمک های کشورهای مختلف، از طریق سیستم سازمان ملل در سالهای آینده گردآوری شود.

در مواقع وقوع فاجعه، وظیفه دفتر DHA میباشد که میزان خسارات را برآورد کرده و نیازهای اضطراری را ارزیابی نماید، کمک های جامعه جهانی را بسیج کرده و فعالیت های نجات را هماهنگ کند. همراه با دیگر آژانس های سازمان ملل، دفتر DHA وسایل کمک های فنی را به کشورهای در حال توسعه فراهم می سازد و آنها را قادر می کند که فعالیت های زیرزمینی زلزله، آتشفشان و حرکت لایه های بیرونی زمین، سیل و طوفانهای ساحلی را زیر نظر داشته باشند و شدت آنها را ارزیابی نمایند، از خرابیهای سیل جلوگیری کرده و نتایج خرابی را ارزیابی نموده

بالاخص اهداف این دهه عبارتند از:
- افزایش و بهبود گنجایش هر کشور برای کاستن تأثیرات فجایع طبیعی
فراهم کردن راهنمایی ها و استراتژی هایی برای بکارگیری دانش موجود در این زمینه
- در اختیار گرفتن کارهای بزرگ علمی و مهندسی برای کم کردن فاصله این دانش ها در کشورهای مختلف.

- توسعه و توزیع اطلاعات و ارزیابی میزان تأثیر اقدامات برای ارزشیابی، پیش بینی، جلوگیری و کاستن تأثیرات فجایع طبیعی از طریق برنامه های کمک فنی و انتقال تکنولوژی، نمایش پروژه ها، تربیت و آموزش. همچنین از دولت خواسته شده که حیاتی را برای ارزیابی خطرات ملی تشکیل دهند، برنامه ها و طرح های ملی یا منطقه ای برای جلوگیری و آمادگی با فجایع طبیعی ترتیب دهند و تا سال ۲۰۰۰ سیستم های هشدار دهنده جهانی، منطقه ای، ملی و محلی ایجاد نمایند.

چارچوب عملکرد جهانی برای یک دهه در سال ۱۹۸۹ ترسیم گردید؛ فعالیت هایی که در سطح ملی و سیستم سازمان ملل باید انجام بگیرد مشخص گردید. دبیرخانه دهه در سال ۱۹۹۰ در ژنو ایجاد گردید که اکنون قسمتی از بخش امور انسانی سازمان ملل را تشکیل میدهد. یک کمیته فنی علمی - که از ۲۵ متخصص سطح بالا تشکیل می شود راهنمایی های را در خصوص این موضوعات ارائه میدهد، درحالیکه شورای مهمی که متشکل از اشخاص مشهور و شناخته شده است، به آگاهی جهانی، در مورد کاهش فجایع طبیعی کمک مینماید. از طرف دیگر دو مین چهارشنبه هر اکتبر بعنوان "روز کاهش فجایع طبیعی" نامگذاری گردیده، تا نسبت به کوشش هایی که در این زمینه در جریان است توجه مردم را جلب نمایند و در نهایت عملکرد هماهنگ جهانی را تشویق نمایند. کنفرانس جهانی کمیته های ملی برای بهار ۱۹۹۴ طراحی نموده تا پیشرفت فعالیت ها را در اواسط این دهه

*** از آنجایی که ۹۷ درصد از مرگ و میرهای ناشی از فجایع طبیعی در کشورهای در حال توسعه اتفاق می افتد، ایجاد دهه مبارزه با فجایع طبیعی فرصت بسیار خوبی است تا همکاری بین المللی بهبود یافته و از زیانهای غم انگیز آن جلوگیری شود.**

سطح رودخانه‌ها می شود، فرسایش خاک، های کشاورزی که منجر به ته نشینی در دهانه رودخانه‌ها می شود، انسداد کانال‌ها که به افزایش سطح و تخریب سیل‌ها می‌افزاید، تأثیر گرم شدن کره زمین بر بعضی انواع فجایع یکی از موضوعاتی است که نگرانی جهانی را نیز برانگیخته است. به همین صورت، بعضی انواع فجایع طبیعی - خصوصاً وقوع آتشفشانها بطور قابل ملاحظه‌ای، ترکیب آتشفستر زمین را تغییر داده است: تعدادی از متخصصان سنگ‌های آسمانی، تئوری را ارائه داده‌اند که بر مبنای آن مواد مذاب از فوران ۱۹۹۰ کوه پنیاتوبو در فیلیپین باعث سرد شدن قابل ملاحظه‌ای از قسمت‌های وسیعی از زمین در سال ۱۹۹۲ گردید، اگر چه عده‌ای دیگر بر این عقیده‌اند که سوختن چاه‌های نفت کویت مسبب آن بوده است. پیش‌بینی‌هایی نیز شده است که، وقتی خشکسالی در سال غریبی با تمام رسید، گردبادهای شدید و متعددی در آمریکای شمالی

پدید خواهد آمد.

دکتر جیمز بروس میگوید: "شکی نیست که عوامل مهمی که سبب افزایش تخریب فجایع طبیعی می‌شود، بالا رفتن آسیب‌پذیری جوامع بشری نسبت به خطرات محیط زیستی است. تغییرات اساسی کره زمین، که برآمار این تخریب‌ها تأثیر گذارده است، رشد فزاینده جمعیت و فعالیت‌های انسانی در مناطق ساحلی، زلزله‌خیز و بیامناطق آسیب‌پذیر نسبت به خشکسالی وسیل در جهان می‌باشد.

اگر چه توسعه اقتصادی در مجموع از ضررهای فجایع می‌کاهد، همچنانکه "کارولین گارنیزو" مدیر پرسنل کمیته ایالات متحده برای دفتر UNDER اظهار میدارد: توسعه اقتصادی همچنین میتواند خطرات فجایع را افزایش دهد. وی برای اثبات این حرف از سدهایی که در مناطق زلزله‌خیز ساخته می‌شود و کشاورزی در

وازد شدت آن بکاهند. چیزی که اهمیت شایانی در این رابطه دارد فعالیت‌های آموزشی است. مثل برنامه سه‌ساله آموزش مدیریت فجایع طبیعی (DMPT, Three year Disaster Management Training Programme) که مشترکاً توسط DHA و دفتر برنامه توسعه سازمان ملل یا UNDER اداره می‌شود با هدف افزایش گنجایش هر دو سازمان، در زمینه کاهش تأثیر فجایع طبیعی و افزایش مبارزه با چنین فجایعی، تا آخر سال ۱۹۹۱، این برنامه ۱۴ دوره آموزشی و راهنمای ۲ فیلم ویدئویی آموزشی طراحی و اجرا نمود و ۲۵ دوره در سطح منطقه‌ای و ملی اجرا نموده است. یک کتابچه راهنما نیز برای مدیریت فجایع طبیعی به چاپ رسیده است که طی آن سیاست‌ها و روش‌های آمادگی و مبارزه با فجایع طبیعی مطرح شده است. طرح و بررسی سناریو و قیامی که از احتمال بالایی در مناطق فاجعه‌خیز برخوردارند و توسعه فعالیت‌های محلی بر کاهش تأثیرات فجایع از دیگر فعالیت‌های مشترک DHA و UNDER میباشد. این دفاتر در مطالعات خود در مورد خطرات احتمالی، "کتابچه‌های راهنمای آموزشی" گزارش‌هایی از اتفاقات فاجعه‌آمیزی، که واقعاً روی داده است، را به چاپ رسانیده و پیامدهای اقتصادی فاجعه‌ها را با آمار و اطلاعات لازم مورد بررسی قرار داده، تا مشخص گردد کشورها به چه صورت و تا چه حد توانایی مقابله با فجایع طبیعی را دارند. این دفاتر کتابخانه‌ای در مورد مدیریت فجایع طبیعی دارند. از طریق این کتابخانه فرهنگ اصطلاحات علمی و فنی UNDER در زمینه فجایع به چند زبان مختلف بچاپ رسیده و مجالس معاشرت دوستانه و هماهنگی و سمینارهایی را در مورد فجایع برگزار مینماید.

تقابل حوادث طبیعی با توسعه و محیط زیست

افزایش ضررهای ناشی از فجایع طبیعی بسیار مهم است؛ ولی این فجایع، به خاطر غفلت انسان در ایجاد تغییر در زمین روی می‌دهد. این گفته "جیمز بروس" رئیس کمیته فنی و علمی است. حال این سؤال پیش می‌آید که "خطرات طبیعی که بصورت فجایع نمودار می‌گردند آیا در حال حاضر بیشتر از دهه‌های پیش نیست، یا اینکه رشد فزاینده جمعیت انسان و فعالیتش بر احتمال این خطرات افزوده و آنها را به فجایع طبیعی تبدیل کرده است؟" دکتر جیمز بروس به این موضوع اشاره می‌کند که: تأثیر بر خطرات طبیعی، که شامل از بین رفتن جنگلها از کناره

* ضررهایی که بواسطه بروز حوادث طبیعی فقط در سال

۱۹۹۰ در سطح جهانی رخ داده است حدود ۴۷ بلیون دلار

برآورد شده است

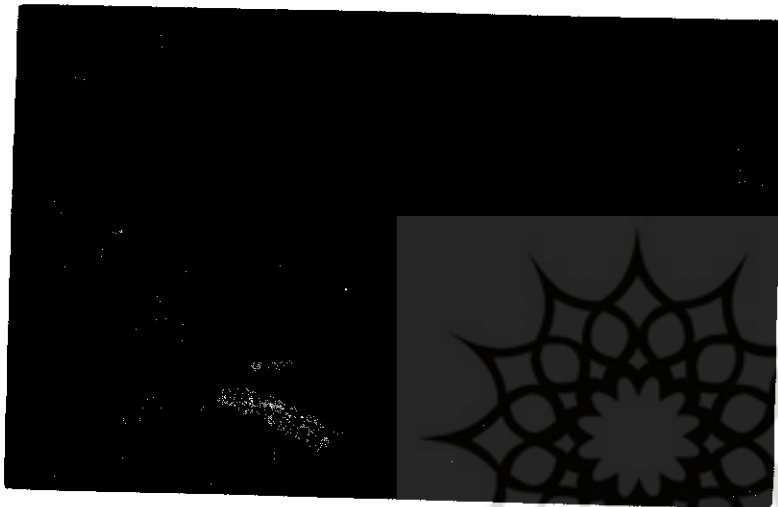
* مرگ و میر مربوط به فجایع طبیعی از سال ۱۹۵۰ در هر دهه

۵۰ درصد افزایش یافته است.

مناطق که قبلاً منطقه جنگلی بوده و از ساختمان سازی در دشت‌های سیل خیز یاد می‌کند. وی اظهار می‌دارد: تغییر روابط اقتصادی، بخشی از جمعیت را، مخصوصاً قشر فقیر را، مجبور ساخته است که به مناطق تحت خطر نقل مکان نمایند.

یان کارلسون معاون دبیرکل در امور انسانی سازمان ملل اظهار میدارد که "تا سال ۲۰۱۰، بیش از ۵۰ درصد از جمعیت جهان در مراکز شهری زندگی خواهند کرد." چنین شهرنشینی وسیعی، آسیب‌پذیر، انسان در مقابل خطرات را افزایش خواهد داد. وی اضافه می‌کند: این آسیب‌پذیری لزوم افزایش فعالیتهای کاهش تأثیرات فجایع طبیعی را واجب‌تر نموده و الزام آنرا نمودار می‌سازد. جهان در آینده نزدیک با فجایع بدتری روبرو خواهد شد. این گفته یکی دیگر از اعضای کمیته ایالات متحده است که هنری کورانتلی نام دارد. وی عقیده دارد که زیانهای ناشی از فجایع طبیعی به خاطر حوادث انواع مختلف تکنولوژیهای جدید افزایش خواهد داشت. حوادثی که میتواند در موقع فجایع اتفاق بیافتد، مانند نشست مواد شیمیایی در هنگام زلزله. وی اضافه می‌کند و در واقع هشدار میدهد که پیشرفت‌های تکنولوژی به خطرات قدیمی پیچیدگی بیشتر می‌افزاید (مثلاً انجام عملیات جلوگیری از آتش‌سوزی در ساختمانهای آسمانخراش و بسیار بلند ممکن است میزان وسعت آتش را کاهش دهد، اما خطرات مسمومیت ایجاد مینماید). همینطور خطرات قدیمی به صورتی دیگر خود را جلوه‌گر نموده، و خطرات جدیدی با اتکاء به تکنولوژیهای جدید مانند تکنولوژی کامپیوتر بوجود می‌آید.

ارتباط بین فجایع، محیط زیست و توسعه به صورتی دیگر از طریق بالا آمدن سطح دریا در نتیجه گرم شدن زمین خود را نمایان می‌سازد. به گفته متخصصین، در خلال قرن بعد گرمای کره زمین ۳٪ درجه سانتیگراد در هر دهه افزایش مییابد، و شش سانتیمتر در هر دهه به سطح آب دریاها افزوده میگردد. حدوداً ۶۰ درصد جمعیت جهان هم‌اکنون در مناطق ساحلی زندگی می‌کنند، درحالیکه ۶۵ درصد شهرها با جمعیتی بالغ بر ۲/۵ میلیون نفر در مناطق ساحلی قرار دارند. دکتر جیمز بروس هشدار می‌دهد که تکرار و دفعات طوفانهای شدید در جزیره‌های اقیانوس آرام و اقیانوس هند، دریای کارائیب، خلیج بنگال، فیلیپین، فلوراید و مناطق دیگر بخاطر بالا آمدن سطح دریاها به نحو زیادی افزایش خواهد یافت. دبیرکل سازمان ملل در گزارش خود ذکر

بود که در ماه ژوئن ۱۹۹۲ توسط سازمان ملل در مورد محیط زیست و توسعه به تصویب رسید.

۱۸ کشور مقرر نمودند که "کشورها به محض وقوع فاجعه طبیعی، می‌بایست دیگر کشورها را از وقوع آن مطلع سازند، مخصوصاً وقایعی که تأثیرات منفی آن بر محیط زیست دیگر کشورها زیان برساند و تا آنجایی که امکان دارد، دیگر کشورها می‌بایست به کشوری که مورد آسیب فاجعه طبیعی قرار گرفته کمک نمایند."

فجایع طبیعی اغلب باعث واپس زدن توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه

میشوند و در نتیجه باعث میگردند تولید اقتصادی ملی کاهش یابد؛ زیرا "تولید اقتصاد ملی به وقوع فجایع طبیعی بزرگ ارتباط دارد" این گفته دکتر جیمز بروس می‌باشد. و از آنجایی که حدوداً ۹۷ درصد از مرگ و میرهای ناشی از فجایع طبیعی در کشورهای در حال توسعه اتفاق می‌افتد، ایجاد "دهه مبارزه با فجایع طبیعی" فرصت بسیار خوبی است تا همکاری بین‌المللی بهبود یافته و از زیانهای غم‌انگیز آن جلوگیری شود.

می‌نماید که بدون شک کار دفتر UNDER در سال ۱۹۹۱ به میزان قابل ملاحظه‌ای توسعه و افزایش خواهد داشت.

حقیقت غیرقابل انکار این است که در اثر وقوع فاجعه تعداد نفراتی که در معرض خطر قرار می‌گیرند، با افزایش تراکم جمعیت افزایش خواهد یافت. به غیر از این، سطح آسیب‌پذیری جمعیت در حال رشد بیشتر بالا می‌رود. زیرا جمعیت فقیر بیشتری در مناطق، معرض خطر جایگزین شده، مخصوصاً در مناطقی که اقدامات جلوگیری از زیانها کمتر و تراکم بیشتر است، قرار می‌گیرند. مگر اینکه رشد جمعیت در مناطق در معرض خطر بیشتر، به همان نسبت سرمایه‌گذاری برای کاهش تأثیرات فاجعه افزایش یابد، ضمناً هرچقدر میزان آسیب‌پذیری منطقه بیشتر باشد، سرمایه‌گذاری نیز به همان میزان می‌بایست افزایش داشته باشد، اگر غیر از این باشد، وسعت خرابیها و زیانهای ناشی از فاجعه به طور مستمر الزاماً افزایش می‌یابد.

در نتیجه تمامی این دلایل، کاهش فجایع طبیعی عنصر کلیدی در قطع نامه کنفرانس ریو